

Szabadság - 9. M. Munkácsy
1972 Jan 12

Meghalni hálátlan dolog. Az ember volt, elment és kész. Holnap talán már senki sem beszél róla. Az olyan ember halála azonban, aki nagyon

Márer György

intenzíven élte az életet, aki mindig tett-vett, tervezett, ágált, cselekedett, jövőt kovácsolt, embereket mozgatót és volt tevékenységébe, törődött másokkal s igyekezett reményt, kedvet önteni beléjük, az ilyen ember halála, különösen a hirtelen halála, riasztó. És az ilyen ember mélységes űrt hagy maga után.

Ilyen ember volt Dr. Deák Zoltán, a New York-ba vetett magyar újságíró és író, aki január 5-én, pár napos eszméletlenség után váratlanul meghalt. Ungváron született testileg, lelkét, hajlamait azonban Ujpest formálta, ahol a gimnáziumban Babits Mihály keze alatt kóstolt bele az írás gyógyíthatatlan narkotikumába. Neve előtt a doktori cím arról tanuskodik ugyan, hogy a jog- és államtudomány tudora lett az egyetemen, Ujpesten kiadott verses könyve azonban, amely ezt a címet viselte: "A mindenség áramában", valamint a helyi lapokba írt cikkei, később a rangos budapesti újságokban megjelent írásai, a Film, Színház, Irodalom szerkesztése, a háboru után alapított művészeti folyóirata, a Romeo és Julia, végül a Kisgazdapárt lapjának, a Demokráciának irányítása arról árulkodik, hogy igazában csak az írás érdekelte és ennek is elsősorban a színházzal és (ez nem ellentét) a politikával foglalkozó része.

Magyarországot 1947-ben hagyta el. Később Belgiumba vándorolt ki feleségével, Csikós Eszterrel, a szép, fiatal és nagy sikerekre jogosult balet-táncosnővel együtt és négy év múlva véglegesen New Yorkban telepedett le. Belgiumban egy társadalmi regényt írt "Egyetlen szerep" címmel, New Yorkban pedig először Göndör Ferenc lapjához, az Emberhez szegődött, majd Göndör halála után ő vette kezébe a lap irányítását.

DEÁK ZOLTÁN HALÁLÁRA

1972
Fia: MÁRER GYÖRGY

✓
Allandó cikkírója volt ezenkívül több külföldön megjelenő magyar lapnak. Később színvonalas magyar rádióállomást tartott fenn, majd kiadott egy szép verseskötetet "Nemrég meghaltam" címmel. A könyv a kivándorló lelkének hasadását tükrözi: nagy becsülését új hazája, Amerika iránt és mulhatatlan ragaszkodását a magyar szülőföldhöz.

Élete főművének azonban a másfél évvel ez előtt megszervezett Fészek Klubot tartotta. Ebbe tette bele a lelkét, idejét és szípkázó ötletességével, fáradhatatlan munkájával elérte, hogy nemcsak a New Yorkban élő magyar írók, művészek, tudósok színe-javát toborozta be tagnak, de mindazokat a nagynevű magyar szellemi embereket is megnyerte egy-egy előadás tartására, akik világvándorlásuk során New Yorkba vették. A magyar kultúra izzó légkörét plántálta be a new yorki metropolisz szívébe és mozgalmas társadalmi életet körtett a kulturális mag köré.

Közben egy angol nyelvű könyvön dolgozott, amelynek ezt a címet szánta: "Gravediggers" (Sírásók) és amely le akarta rántani a leplet azokról, akik Amerika elpusztításán dolgoznak. Konzervatív felfogású, hazafias érzésű ember volt, nagy aggodalommal szívében mindkét hazája sorsa iránt.

Méltatása nem lenne teljes, ha nem íránk bele, hogy szerette embertársait és válságos időkben bátran a rászorulóknak mellé állt. Nem fordította el a fejét, ha valaki bajba került, amint azt sokan megtették akkoriban és amint ez manapság a new yorki utcákon szokásos.

Amikor e sorokat írjuk, ravatalához a Madison Avenuen lévő Campbell gyászkapujában barátainak, tisztelőinek tömegei vándorolnak. Amikor e cikk megjelenik, már el is temették őt. ~~1967~~ ~~1968~~ 7-én, pénteken, pontosan 67-ik születésnapján.

New Yorkban írt verseskönyvében megírta testamentumát. Ebből idézzük a következő sorokat:

Ha jó az éj fáradt szememre,
égessétek el testemet,
a hamvamat osszátok ketté,
this is my final testament.

Egyik felét szórják ok szerte
a nyári háznak oldalán,
hol mosómedvék hancuroznak
balzsamos hegyi éjszakán.

A másik részt küldjétek oda,
ahová élve nem jutok,
az ősi földbe ottan,
aki egy őszön elfutott.

Halálát Amerikában feleségén kívül hugai: Bakos Márta és Rédey Lili, sógora: Bakos Ferenc és unokahuga: Szemes Ági gyászolják.

Jamaica